

ACC. N:R M. 15255:1-9.

Landskap: Skåne Upptecknare: Jugeman Svensson, Lund
Härad: Hervestad m. fl. Berättare: Jöns Andersson, Ystad
Socken: Hvedskoga m. fl. Berättarens yrke: f. d. smedmästare
Uppteckningsår: 1960 Född år 1883 i Björnå

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Smeden. s. 1-9.

LUF 111

jag föddes 1883 i Bränna församling, där min far var landbruksarbetare. När jag gick och läste var jag ofta ute i en skugga på hemvägen, och jag tyckte mycket var roligt, så när jag hörförklarade tog jag anställning i en skugga i Bränna. Jag gick på som lärling i 3 år. För dessa tre år skulle jag få 900 kronor och mat och boji. Alla de anställda bodde i en gräddhammare, som var mycket dålig. Vi hade ljoda fjäderbolshar i sängarna, och hade man väl kommit ner var det ganska varmt. Det var enrenigolo, och när man skygg på en organen, så valnade man illigt när man skygg på jobbet, som var mycket kallt. Många här och växte oss värdi magen. Vi började 6 på organen

och arbetade till 7 på kvällen. Innan
arbetet började drack vi kaffe. Turord serverades
vid 8, middag vid 12 och kaffe på efter-
middagen. På kvällen efter arbetets slut
ät vi "mestafon" med bröd och lite
pålåg. När vi åt stod ett fat med grä
beredd och vi del åt alla med, var
och en med sin sked. Jag hade en
som följde mig alla 3 åren. Det var
korskuddar. Pådana såldes av knallar
som kom från södra Suedland. Dru-
knallar såldes krusad och vävskedar.
Föringarna för omkring och såldes
stjördrakar såsom korgar, kvadar, stjär-
pungor, rivar, liar, liarskafar, krusar
och ullaxar. Knallarna och föringarna
besökte marknaden i Ljubo, Torndelle
och Ystad. Judar gick omkring och såldes

bygen. På vardagsdagarna hade vi
alltid fitt. Vi behövde inte heller
arbeta på värfimåndagen och höst-
firsmåndagen. Vid värfimåndag gick
vi omkring och sjöng för ägg i alla
gårdar i bygen. Ungdomarna gick
omkring med spelmannar i lek och
sjöng vid gårdarna. Vi hade en
speciell visa, som vi sjöng. Den hade
många verser. För det mesta gick vi
ägg i gårdarna men ibland även genom
När vi insåg fick några ägg hade vi en
speciell visdvisa som var på följande
vis.

Ligg och sov din gamla skud
helt rätt och mös du åter dig ud.
Som man är så ljuselig för
ungdomen.

Sedan när jag var tillbaka ihop hade
 ungdomarna gemensamt gillat då man
 åt och dansade. Vi hade ihop pengar till
 spelarmen. Tillhållarna betalade 25
 öre och halvhållarna 10 öre. Läs pojkar
 kallades "örarjagar" och de behövde inte
 betala någon ting, ej heller flickorna.
 Vi utförde de för en
 landsbygdens vanliga arbete. Han
 somma flyttade jag till en bygd i
 Rögla där jag emellanåt endast
 var när i 3 månader. När arbet-
 plats var överstad där jag arbetade
 endast några månader. Det var brist
 på arbete. Jag kom sedan till Färnebo
 Märke där var läsare. Han använde
 därför inte ungdomarna. När han
 någon gång blev av på mig sade

han drävla dummel (eller hön) . Han
 hann en fisch jag bl.a. smide broddar . Det
 gjade vi på kvällarna . Jämet var rött
 av värme , så vi behövde inget ljus
 jag ähvände därifrån till Lövetad , men
 jag sedan arbeta hos en järdsmed
 vid Ryssgård . Han fick smide åt vem
 han ville men skulle först och främst
 utföra järdens arbete . Om det var aldrig
 så skulle det göras i järde hand .
 Därifrån hann jag till Ytad . I den
 smedja där jag arbetade , beslog vi
 mest vapnar . Det var livvapnar och
 äk - och karvapnar . Vi utförde skoring
 åt en del äkare i staden . Jag gjorde
 sedan värn plikten vid dragonregementet
 i Ytad . Och därifrån började jag hos en
 annan smed i staden . Han var

huvudlagare och vapensmed åt regementet
på mörningen fick emellertid regementet
egen vapensmed. För denne smed
kallade jag i 2 år.

1908 höjde jag en
smedja i Folkesberg utanför Ystad. Jag
gjorde en del reparationer och kunde
sälja järn för 1909. Till en början
hade jag en grävl och två kättingar
anställda. 1930 blev jag sjuk och när
jag blivit bra igen och började arbeta
hade jag endast en man anställd.
Mot slutet var jag ensam i smedjan.
Jag slutade när jag var 70 år och
flyttade då in till Ystad.

Jag hade lantbruksmunde
beslagning av vapnar och skoning av
härbar. Jag hade nog 100 härbar att sho

På vintern bestod jag vapnar på lager, och på våren var det mycket reparationer av hovar, blötar, änder och plojar. På vintern blev det inte många sådana reparationer. Alla reservdelar fanns till högt, och det blev ju billigare än att smida dem.

Voläggare och slättermaskiner kom till användning sedan när jag var i Brannans Ljätvbindare kom något mer. De finkom från Amerika men mer även från Tyskland. Jag har reparerat många sådana maskiner under min tid som smed.

När jag högt smedjan i Tollerberg fanns där varken kraft eller vatten. Jag skaffade en bensin-

mota som drog en barmarkin. Under
första huglet kom kraft och steni till
bys. Lidningarna och vi själva bygga.
Jag skaffade de fläkt och smägelkruva
Sassuch hade jag men skaffade
aldrig alkohish vech.

Jag höjde råvarorna
från Ljungskärn och senare från
Ljungskärn i Uplad. Under första världskriget
var det svårt att få lag på
kol.

Van drande yrätter var
vanliga för enkel hushåll. De fläste sig
arkning och tillagde pengar till bränn-
vin. Att de ville de inte gärna men
men men hade de med sig det fanns
för där en del duglige smider bland
dessa yrätter.

I min myndighet gick det
mycket härligare omkring i Sverige.
Folket höll, att de var spionen.

I smedjan hade jag
en barack, där jag skiv upp alla
mine födingar, och dessa uppjagade
färdar redan in i en bok.

Jag brukade bjuda
hem hunderna på julafton
och Meningen var att jag naturligt
skulle få betalt. Det var bra att få
pengarna på en gång. Några dagar
därefter var det dags att betala järn-
handlaren.